

CONSIDERACIONS ECONÓMICO - LOCALS

LA INICIATIVA, GÈRMEN DE CIVILITZACIÓ

La iniciativa quasi és una cosa que com les manufactures nort-americanes tindria de portar el timbre de *Made in U. S. A.* Es innegable que l'esperit constant d'innovació, la inventiva més extraordinària, la imaginació pletòrica d'idees, es producte quasi exclusivament ianqui. Si fos una matèria negociable, un producte susceptible d'exportació, tinc jo la seguretat de que el govern de Washington hauria demanat ja la patent universal. La iniciativa es respecte als homes i els pobles ço que el vapor es respecte la locomotora; la força impulsiva.

La iniciativa es el reconstituïent dels pobles, ço que els fa grans i robustos. L'home d'iniciatives es la negació més culminant de la teoria de Darwin, mentres que l'home d'esperit d'imitació li es un gran auxili, ja que apoia la procedència simiesca d'una manera aplastant, doncs, una de les facultats més defençades pels darwinians es l'instint d'imitació tan generalitzat entre l'espècie simiesca i certa part de l'espècie humana.

L'esperit d'iniciativa i l'esperit d'imitació plantegen els dos antípodes de la humanitat i heusaquí una demostració palmaria de la distància que ens separa a nosaltres dels ianquis. El nostre poble es un bell exemplar d'esperit d'imitació, sobretot dintre l'actual generació. Solament desperter el seu interès aquelles empreses fetes per mans estrangeres i quin resultat es fa ostensible a l'alcanc de la seva miopia. Aleshores posa en pràctica el seu instint d'imitació, però com que aquesta qualitat es més pròpia, com havem remarcat abans, del simi que de l'home, resulta que en lloc de fer una obra exemplar digna de l'home com la que ha pres per model, no conse-

gueix fer sinó una cosa digna del simi, i el seu producte resulta ço que en llenguatge molt gràfic i molt propi es distingeix per una *bestiesa*; lo qual corrobora ço que dic més amunt en apoi dels darwinians.

L'esperit ianqui es l'amo positivament de la iniciativa mundial, i per consegüent domina totes les sensacions del moment en tots els ordres.

Els Estats Units d'Amèrica han sigut el primer país on han resolt el problema de l'habitació amb els seus atrevits grata-cels; han resolt el problema de la construcció costosa i pesada amb la iniciativa del ciment armat; han resolt l'economia de la locomoció particular amb la creació d'un cotxe automòvil que està a l'alcanc de totes les fortunes americanes; l'explotació de l'hulla blanca ha despertat iniciatives industrials d'una audàcia ultra terrena; tot això constitueix podem dir la mèdula del país, la columna vertebral. Val la pena també repasar el seu elevat grau d'iniciativa manifestat en altres ordres de la vida. El frívol, célebre i suggestiu *maillot* de les seves ondines, abans de fer la seva sorollosa aparició en San Juan de Luz, Ostende, Wiesbaden, Biarritz, Alassio i altres llocs i platges de moda europees, ha triomfat primerament en les dels Estats Units. Recordo que en Alaska va constituir un aconxeixement, un succés monumental. Les més poderoses empreses cinematogràfiques i fonogràfiques tenen la seva casa matriu a l'Amèrica del Nort. El gran Marconi, amb el seu poderós invent no n'ha recollit el fruit merescut fins que s'ha posat amb intel·ligència amb els principals financers nort-americans. Les modes femenines ianquis han pres ja l'hegemonia

als *modistos* de la capital francesa, arribant a l'extrem de que un célebre *modisto* del carrer de la Pau ha anat exclussivament a New Yort a contractar a preus fabulosos un cert nombre d'explèndides *girls* per a encarnar i introduir amb tota propietat de detalls els últims models neoiorquins. En la música els qui dominen l'actualitat, els qui es fan l'amo del moment son les orquestres de negres amb les seves audicions estrafalàries de foxs i jimis; els mestres cantors que han lograt trionfar a l'altra banda de l'Atlàntic, una volta de regrés a Europa han conquistat contractes que sense el marxamo de New York, Chicago o Washington mai haurien conseguit: en Làzaro i en Fleta en son uns bons exemples.

Aquesta puixança, aquest domini planetari, es fill d'aquest tresor: la iniciativa. Al nostre i indiscutible valor literari en Blasco Ibañez, qui l'ha fet monumental han sigut els editors i llibreters de l'Amèrica del Nort.

Senzillament la iniciativa ha fet de New York el tipus d'on prenen model totes les demés nacions.

Ara bé; es curiós i còmic sentir parlar per exemple de New York als fills dels nostres rics artificials. Ells que han corregut marcant els 120 per la Quinta Avinguda són els qui és creuen, arribats aquí, els únics amb dret exclussiu per a parlar-nos de ço que passa a l'altra banda de l'Atlàntic, i ells que ho han vist d'aprop, que s'han passejat pel mig amb taxi, per sota amb *metro* i per damunt amb avió no han vist de les capitals iankis ço que un misantrop ha vist des de el recó del seu despaig; els hi ha passat ço que als ignorants davant d'una pintura de perspectiva: han vist un abigarrament de color però no han descobert una sola imatge. De New York, Chicago, Washington, Los Angeles no més n'han vist la forma, no l'esperit, i aquest com la perspectiva solament es descobreix de lluny i en silenci.

No m'he proposat fer una apologia ianki; intento senzillament demostrar que els Estats Units amb tota la seva imposició no

tenen més valor que el que es trova constantment en ebullició en les fibres sensorials dels seus homes i aquesta excitació permanent del sistema nerviós ianki es cristal·litza en la iniciativa.

Praga, la petita capital de la nova república checoslovaca, s'ha donat perfecte compte del que pesa aquesta paraula màgica i li ha axecat un monument amb el Palau de la Iniciativa. Allí es reculliran i s'analitzaran tota classe d'idees progressives, ja siguin científiques, industrials, financeres, polítiques, etc.

Per consegüent, la població més humil, més abandonada, de cop i volta per virtut d'un cop de geni pot rebelar-se del seu ensimismament, no empleant altra arma ni vara màgica que la de la iniciativa.

Els homes de Reus actuals, i m'apena el dir-ho, som dels més curts en qüestió d'iniciatives. Si algunes en tenim resulten pobres, anèmiques, grises... semblen que hagin sigut deslliurades amb intervenció quirúrgica.

Jo demano al nostre CENTRE que per bé de tots la fomenti la iniciativa, i si no podem aixecar-li un palau com en la Checoslovàquia, dediquem-li senzillament un tron i aquest podria consistir en crear en la nostra primera entitat un Concell o Junta d'Iniciatives, on tot ciutadà, soci o no soci, pugui depositar una idea lloable envers la nostra prosperitat; aquesta Junta o Concell seria el pam de terreny abonat on la llevó no romangués estèril, on se li facilités la seva germinació si la idea fos bona, i podria ser, enteneu-ho bé, el punt d'apoi d'Arquímedes, aquell punt d'apoi que demanava per a poder apoiar la palanca i poder axecar el món.

Per acabar: el tan ponderat, admirat, envejat i discutit país ianki no es altre cosa que una populosa factoria d'iniciatives ben analitzades i sabiament explotades. Reus i Espanya entera seguiran essent un fòsil al costat del poble ianki fins que els seus homes compreguin, sentin i dediquin tota la seva fé i entusiasme en cercar i explotar iniciatives. La Junta Directiva del nostre CENTRE té la paraula.

VIDAL I PALLEJA

